

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

2. søndag i Åpenbaringstiden – 15. januar 2023

Prekentekest: Matt 3,13-17

Lesetekst I: Jes 42,1-6

Lesetekst II: Apg 18,24-19,7

Johannes og Jesus

Evangelieteksten fra Matt 3 handler om disse to. Johannes og Jesus var i slekt. Johannes var noen få måneder eldre enn Jesus. Om de hadde kontakt med hverandre i oppveksten vet vi lite om. Men de var nødt til å vite om hverandre. Begge er sentrale personer i frelseshistorien. Begge ble født på underfullt vis. Gud sendte engler til foreldrene til begge guttene for å kunngjøre hva som ville komme til å skje.

Jesus oppsøker Johannes og vil bli døpt

Evangelisten Matteus knytter fortellingen om Jesu fødsel som endte med at han bosatte seg i Galilea sammen med beretningen om Døperen Johannes. (v.13)

Døperen hadde som voksen stor innflytelse i sin samtid. Han var en profetisk skikkelse som vakte stor oppmerksomhet både på grunn av sin disippelpraksis og sin uredde domsforkynnelse. Matteus beskriver døperen Johannes som en som står frem og bekjenner at han ikke er den Messias som jødene ventet på, men at han er sendt for å rydde vei for den sanne Messias. (se Mt 3,3)

Ved at Jesus kommer til Johannes anerkjenner han Johannes sin forkynnelse og dåpspraksis slik evangelisten beskriver dette i begynnelsen i kapittelet (3,1-12.)

Johannes vegrer seg for å døpe Jesus og han prøver å forhindre det. Dette er i samsvar med hva Johannes siteres på i 3,11: «Jeg døper dere med vann til omvendelse. Men han som kommer etter meg, er sterkere enn jeg, og jeg er ikke verdig til å ta av ham sandalene. Han skal døpe dere med Den Hellige Ånd og ild».

Johannes setter Jesus mye høyere enn seg selv. Johannes sin dåp kunne ikke måle seg med dåpen i Den Hellige Ånd og ild som Jesus ville bringe. Siden døperen åpenbart har kjennskap til at han her står overfor den «sterkere» han profeterte om, opplever Johannes at situasjonen burde vært motsatt: «Jeg trenger å bli døpt av deg, og så kommer du til meg».

Jesu medgir at situasjonen er korrekt oppfattet fra døperens side. Men dåp må like fullt skje. «La det nå skje! Dette må vi gjøre for å oppfylle all rettferdighet», sier Jesus. Dåpen blir gjennomført til tross for Johannes sin vegring og Jesus lar seg døpe for å oppfylle Guds rettferdige krav. «Da lot Johannes det skje» (v.14).

For å oppfylle all rettferdighet

Ordet «rettferdighet» sikter til Guds frelsesplan og vilje. Johannes var en sentral brikke i denne planen. «Johannes kom til dere på rettferdiges vei», sier Jesus i Matt 21,32.

Når Jesus, den syndfrie, går inn under Johannes-dåpen som var en omvendelses- og renselses dåp fra synd, gir han til kjenne at han går inn i Guds frelsesplan. Han gjør seg til ett med menneskeslekten. Han solidariserer seg med syndere for å gjenopprette deres brutte relasjon til Gud. «Han som ikke visste av synd har han gjort til synd for oss, for at vi i ham skulle få Guds rettferdighet», skriver Paulus i 2. Kor 5,21.

I Salme 98,2-3 sier Salmisten: «Herren har gjort sin frelse kjent, åpenbart sin rettferd for folkenes øyne. Han husker sin miskunn, sin trofasthet mot Israels hus. Hele jorden har sett frelsen fra vår Gud».

I Jer 23,6 kan vi lese: «I hans dager skal Juda blir frelst og Israel bo trygt. Og dette er navnet han skal få: Herren vår rettferdighet».

Her ser vi eksempler på at begrepet «Rettferdighet» ofte i Det Gamle Testamentet er synonymt med begrepet «frelse». Sett i lys av dette så er møtet mellom Døperen Johannes og Jesus som Matteus beskriver i Matteus 3 fortellingen om Jesu innvielse til den kallsgjerning Gud har lagt foran ham. Jesus kom for å oppfylle all rettferdighet. Han kom med frelsen.

Når vi leser Matteusevangeliet oppdager vi fort at evangelisten er opptatt av at det som skjer er i samsvar med Guds åpenbaringen i Det gamle testamentet.

Jesus blir døpt

Jesus blir døpt, stiger opp av vannet, himmelen åpner seg og Guds Ånd faller på Ham. «Fortellingen om Jesu dåp fungerer nærmest som vekslingen i en stafett», skriver MF professor Hans Kvalbein i sin fortolkning av Matteusevangeliet. «Døperen har løpt sin strekning. Nå gir han pinnen over til Jesus, som den siste og avgjørende etappe i løpet».

Åndsutgytelsen hører den nye eon til. (Joel 3,1 ff). Profetien i fra Jes 11,2: «Herrens Ånd skal hvile over ham, en Ånd med visdom og forstand, en Ånd med råd og styrke, en Ånd som gir kunnskap og frykt for Herren».

Disse profetiene går i oppfyllelse ved Jesu dåp. Gud griper inn på nytt. Noe nytt markeres i frelseshistorien.

Himmelrøsten

«Dette er min Sønn, den elskede, i ham har jeg min glede», sa en røst fra himmelen. Stemmen fra himmelen identifiserer Jesus som Guds egen Sønn. Guds himmelrøst forkynner den unike relasjonen som allerede består mellom Faderen og Sønnen.

Himmelrøsten spiller på to sentrale tekster fra Det Gamle Testamentet. Den første teksten er fra Salme 2,7: «Jeg vil kunngjøre det Herren har fastsatt. Han sa til meg: «Du er min sønn, jeg har født deg i dag». Denne salmestrofen understreker messias-kongens høyhet og direkte Guds-relasjon.

Den andre teksten er hentet fra Jes 42,1: «Se, min tjener som jeg støtter, min utvalgte, i ham har jeg min glede. Jeg har lagt min Ånd på ham, han skal føre retten ut til folkeslagene». Dette er begynnelsen på profeten Jesaja sin første profeti om Herrens lidende tjener. En profeti om en mann som kom til å oppleve mye smerte.

Fortellingen om Jesu dåp og Åpenbaringstiden

Fortellingen om Jesus dåp er en klar Kristus-forkynnelse som viser Jesu identitet, og har derfor sin naturlige plass i åpenbaringstiden. Dette er tiden for å lære mer om den Jesus som kom til vår verden.

Dåpsberetningen viser også Jesu ydmykhet og lydighet. Han lot seg døpe av en som hadde mindre betydning enn ham, og han gikk inn i den gjerning som Gud hadde sendt ham for, for å oppfylle løftene i Det gamle testamentet.

Samtidig ser vi av denne dåpsberetningen at det er starten på den kristne dåp til forskjell fra omvendelsesdåpen med sitt utspring i de jødiske renselsesbadene. Den kristne dåp er fra nå av koblet sammen med Den Hellige Ånds gave. Den kristne dåp identifiseres med vann og Ånd, det synlige og det usynlige element i sakramentet.

Kåre Skråmestø

Pensjonert prest i Den norske kirke / Vikarprest ved Immanuelkirken i Tel Aviv

kaarskra@online.no